

Farkas János

Debreceni Egyetem
Gazdaságtudományi Kar
Gazdasági és Szaknyelvi Kommunikációs Intézet

Gazdasági szaknyelvet tanuló hallgatók szaknyelvtanulási motivációjának statisztikai vizsgálata

<https://doi.org/10.48040/PL.2020.27>

A magyar gazdasági szaknyelvet tanuló hallgatókkal végzett empirikus kutatásomban a hallgatók gazdasági szaknyelvtanulási motivációját vizsgáltam. Ezzel együtt a társadalmi háttérváltozókra is rákérdeztem. Leíró statisztikai számításokat végeztem, majd a legfontosabb és a legkevésbé preferált szaknyelvtanulási motivációs szempontok közötti különbséget párosított mintás t- próbával elemeztem. Két független mintás t-próba statisztikával vizsgáltam a hallgatói motivációval kapcsolatos állítások és a kétértékű szocioökonómiai változók közötti különbségeket. A szaknyelvtanulás megítélését azoknál a háttérváltozóknál, ahol kettőnél több kategória volt, egytényezős varianciaanalízissel és Tukey poszt-hoc teszttel vizsgáltam. Főkomponens elemzéssel különítettem el a motivációval kapcsolatos attitűdöket, majd a főkomponens értékek felhasználásával vizsgáltam a társadalmi háttérváltozók bevonásával a szaknyelvi motivációt és ehhez két független mintás t-próbát alkalmaztam. A kapott eredmények azt tükrözik, hogy a különböző szociodemográfiai háttérrel rendelkező hallgatók szaknyelvtanulási motivációi eltérnek, a szaknyelvtanulási folyamatra a különböző társadalmi háttérváltozók hatással vannak, és más és más szignifikáns eredményeket szülnék a főkomponens-elemzés során felállított szaknyelvtanulási motiváció modellem alapján.

Kulcsszavak: felsőoktatás, főkomponens elemzés, kvantitatív kutatás, leíró és többváltozós statisztikai elemzés, szaknyelvtanulási motiváció

Bevezetés

A globalizáció korszakában az idegen nyelvek elsajátításának egyre nagyobb jelentőséget tulajdonítanak. Az utóbbi száz évben a kutatók nagyszámú kutatást végeztek az idegennyelv-tanulás folyamatát befolyásoló okokkal és tényezőkkel kapcsolatban. Ezek a tanulmányok kimutatták, hogy a nyelvtanuló motivációja valójában az élet, a társadalmi-kulturális háttér, a kognitív fejlődés, a hozzáállás és az alkalmasság mellett az egyik legfontosabb tényező (Dörnyei 1994). A probléma, amint azt Dörnyei (1996) állítja, nem az elméletek hiánya a motiváció magyarázatára, hanem az elméletek és modellek nagy mennyisége.

Jelen tanulmányom szintén a motivációval kapcsolatban született, kiegészítve az eddig ismert számos motivációs modellt egy sajátos hallgatói csoport, a gazdasági képzésben tanuló hallgatók szaknyelvtanulási

motivációját vizsgálva, és így nem az általános vagy hétköznapi értelemben vett motivációról lesz szó, hanem a nyelvtanulási motiváció egy szűkebb halmazát, a gazdasági szaknyelvtanulási motivációt veszem vizsgálat alá. De először tekintsük át röviden, mit is értünk motiváció alatt. A „motiváció” szó a „movere” latin-igéből származik, és általában az emberi vágyak, szükségletek és cselekvések okát magyarázza. Ryan és Deci (2000) szerint motiválni azt jelenti, hogy haladni szeretnénk előre, vagy valamilyen mozgásban vagyunk valami megtételéhez.

A motiváció nyelvtanulásban elfoglalt megkérdőjelezhetetlen helyzetének ellenére valójában nincs egyetértés a motiváció pontos meghatározását tekintve (Oxford – Shearin, 1994). Dörnyei (1998:117) megjegyzi: *„bár a motiváció egy olyan kifejezés, amelyet gyakran használnak mind az oktatási, mind a kutatási szövegek környezetben, meglehetősen meglepő, hogy a szakirodalomban mennyire kicsi az egyetértés a fogalom pontos jelentésének a meghatározásában”* (szerző saját ford.).

(Szak)nyelvi motivációs modellek

Kétségtelen, hogy az egyetemi hallgatók különböző embercsoportokból, társadalmi csoportokból tevődnek össze, és így különbségek vannak a nemeket, a felvett kurzusokat és a tanult tantárgyakat tekintve. Ezek a kapcsolódási pontok minden bizonnyal befolyásolják a diákok percepcióját az idegen nyelv tanulása során, mivel minden diák különböző módon gondolkodik. Például, az angol irodalom szakos hallgatók egyáltalán nem hasonlítanak a gazdasági szaknyelvet tanulókhoz, legalábbis az angol nyelvtanulás motivációjában (Redfield – Figoni – Levin, 2009).

A szociálpszichológusok voltak az elsők, akik komoly kutatást indítottak a nyelvtanulás motivációjával kapcsolatban, mivel tudatában voltak az idegennyelv-tanulás társadalmi és kulturális hatásainak (Dörnyei, 2003). Ez az érdeklődés számos olyan modell megjelenéséhez vezetett, amely a nyelvtanulás affektív aspektusát emelte ki, köztük Krashen (1981) monitor modellje és Schumann (1986) akkulturációs modellje. Azonban a nyelvtanulási motiváció legbefolyásosabb modellje a hatvanas évek elején a két szociálpszichológiai teoretikus, Robert Gardner és Wallace Lambert által kifejlesztett szociokulturális modell volt. Gardner (1985) a motivációt *„a nyelvtanulás céljának elérésére irányuló törekvés, valamint a nyelvtanulás iránti kedvező attitűdök”* kombinációjaként határozta meg.

Az idegen nyelvet tanulók motivációjának mérésére Gardner kifejlesztette az ún. attitűd/motivációs tesztet (AMTB), amely egy többkomponensű motivációt vizsgáló teszt. Liuoliené és Metiüniéné (2006) szerint az idegennyelv tanulási motiváció gardneri definíciója alatt azt értjük,

hogy az egyén milyen mértékben munkálkodik, vagy törekszik arra, hogy megtanulja a nyelvet, mivel jelen van egy vágy annak elsajátítására, és elégedettségérzetet nyújt a nyelvtanulási tevékenység során az egyén számára.

Az idegen nyelvek tanulási motivációját általában négy típusra bonthatjuk: 1. belső, 2. külső, 3. instrumentális és 4. integratív motivációra (Gardner – Lambert, 1959; Ryan – Deci, 2000). Engem jelen tanulmányban leginkább a külső motiváció fogalma érdekel, ugyanis a fentebb említett négyféle motivációs típusból csak a külső tanulási motivációt tudtam beépíteni a szaknyelvtanulási motivációs modellembe, de a számokat tekintve én is négy különböző motivációtípust tudtam létrehozni. A már említett klasszikus, négy idegennyelv-tanulási motivációs típusból a külső motivációt vettem át, a többi három, későbbiekben bemutatott szaknyelvtanulási motivációs típus megalkotása a végzett empirikus kutatás eredményein alapszik.

A Magyarországon gazdasági szaknyelvet tanuló hallgatókkal végzett empirikus kutatás módszere, résztvevői és menete

A szaknyelvi órákon a gazdasági szaknyelvet oktató tanárok néhány magyar felsőoktatási intézményben gazdasági szaknyelvet tanuló hallgatókat arra kértek, hogy töltsenek ki egy 10 oldalas anonim kérdőívet, melynek kitöltése 15-20 percet vett igénybe. A kérdőív hét részből állt: 1. Idegennyelv-használatra vonatkozó kérdések, 2. Szaknyelvtanulási motivációra vonatkozó kérdések, 3. Szaknyelvoktatás elégedettségével kapcsolatos kérdések, 4. Szaknyelvoktatás tartalmi vonatkozásai, 5. A szaknyelvi órák interkulturális tartalma, 6. A szaknyelvtudás karriert befolyásoló tényezői, 7. Társadalmi jellemzők.

Jelen tanulmányban a kérdőív második része, a szaknyelvtanulási motiváció kerül elemzésre. Az adatfelvétel online, önkitöltős, önkéntes kérdőív segítségével történt 2018 márciusa és 2019 novembere között, a következő 6 magyar felsőoktatási intézmény BSc/MSc-s hallgatói körében: Budapesti Gazdasági Egyetem, Debreceni Egyetem, Miskolci Egyetem, Eszterházy Károly Egyetem, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Pécsi Tudományegyetem.

Az online kérdőívet a kiválasztott felsőoktatási intézmények hallgatói az EvaSys Online Felméréskészítő és Kiértékelő Rendszerén keresztül érhatték el. Az intézményeket próbáltam úgy kiválasztani, hogy viszonylag jól reprezentálják a vizsgált hallgatói csoportot. Az intézmények kiválasztásánál fontos volt olyan felsőoktatási intézményt kiválasztani, ahol van gazdasági képzés és folyik szaknyelvoktatás nappali és esti tagozaton. A

beérkező kérdőívekből az adatbázis tisztítása után összesen 449 válaszadó kérdőíve került be a statisztikai elemzésekbe. A kutatás hitelességét úgy biztosították a tanárok, hogy csak azok a hallgatók tölthették ki a kérdőívet (kaptak online elérhetőséget a szaknyelvi tanároktól), akik a fent említett időszakban gazdasági/üzleti szaknyelvi kurzust hallgattak a konkrét felsőoktatási intézményekben. A minta részben reprezentatív, ugyanis a kérdőívek csak hat magyarországi felsőoktatási intézményben kerültek kitöltésre. A kitöltésre felkért hallgatói csoportok kiválasztása véletlenszerűen történt, biztosítva a kérdőívek kitöltésének fent említett alapvető feltételét. A kérdőívek kitöltésére felkért hallgatók a különböző gazdasági/üzleti tudományterületeket jól lefedik, ezt bizonyítja, hogy minden gazdasági/üzleti tudományterületen voltak hallgatók, akik a kérdőívet kitöltötték. A gazdálkodástudományi/üzleti területen tanulmányokat folytató hallgatók részsokasága gazdasági/üzleti tudományterület szerinti bontásban: 1. gazdálkodás-menedzsment, 2. pénzügy-számvitel, 3. bank és pénzügyek, 4. turizmus-vendéglátás, 5. nemzetközi kapcsolatok, 6. gazdasági informatika, 7. kereskedelem.

A vizsgálati mintába bevont hallgatók neme; szülők iskolai végzettsége; a családban gazdasági végzettséggel rendelkező, illetve idegen nyelvet beszélő szülők szám szerinti eloszlása

Mintánkban a nemek aránya egyenetlen eloszlású, a női hallgatók száma (302 fő) kétszerese a férfi hallgatók számának (147), és ez valószínűleg azért van így, mert a gazdaságtudományi terület elnőiesedett, és a vizsgált országokban a nők gazdasági életben történő szerepvállalása egyre erősödik.

A vizsgált hallgatók édesanyjainak legmagasabb iskolai végzettsége felsőfokú végzettség (204 fő), ezt követi az érettségivel (184 fő), majd az érettségivel nem rendelkező (61 fő) édesanyák száma. Az édesapák esetében az érettségivel rendelkezők száma (174 fő) meghaladja az érettségivel nem rendelkező (108 fő), illetve felsőfokú végzettséggel rendelkező (167 fő) édesapák számát.

A kérdőívben szintén megkérdeztem, hogy van-e a hallgatók családjában gazdasági végzettséggel rendelkező személy, és a számadatokból kiderül, hogy a mintában „*a van gazdasági végzettséggel rendelkező személy a családban*”, meghaladja a „*nincs gazdasági végzettséggel rendelkező személy a családban*” számát (igen: 226 fő, nem: 223 fő).

Az anyanyelvükön kívül más idegen nyelvet beszélő szülők adatainál az idegen nyelvet beszélő édesanyák és édesapák száma kisebb, mint azoknak a száma, akik nem beszélnek idegen nyelvet (édesanyák – igen: 218, nem: 231; édesapák – igen: 192, nem: 257).

A kutatás hipotézisének ismertetése

Kutatásunkban az alábbi hipotéziseket fogalmaztuk meg:

H1: A különböző szociodemográfiai háttérrel rendelkező hallgatók szaknyelvtanulási motivációi eltérnek.

H2: A vizsgálatba bevont, a szaknyelvtanulási folyamatot befolyásolható társadalmi háttérváltozók (a megkérdezett neme, a hallgató lakhelye, a szülők legmagasabb iskolai végzettsége, a tanulmányok melletti munkavégzés, a családban gazdasági/üzleti végzettséggel rendelkező személy befolyása, a szülők anyanyelvükön kívüli idegennyelv-tudása, anyagi helyzet) eltérő szignifikáns eredményeket mutatnak a főkomponens-elemzés során kapott szaknyelvtanulási motivációmodell-típusok vetületében.

A kutatás eredményei

A kérdőívben szereplő kérdések (lásd 2. melléklet) egyik csoportja 28 kérdésben érdeklődik a hallgatók motivációs attitűdjeivel kapcsolatban. Először leíró statisztikai számításokat végeztem, majd a legnagyobb és legkisebb átlag közötti különbséget egymintás t-próbával elemeztem. A szaknyelvtanulás megítélését egytényezős varianciaanalízissel és Tukey poszt-hoc teszttel vizsgáltam a különböző változók bevonásával. Két független mintás t-próba statisztikával vizsgáltam a hallgatói motivációval kapcsolatos állítások és a különböző társadalmi háttérváltozók (nemek, lakóhely, édesanya iskolai végzettsége, édesapa iskolai végzettsége, család anyagi helyzete, stb.) közötti összefüggéseket. A továbbiakban főkomponens elemzéssel különítettem el a motivációval kapcsolatos attitűdöket, majd a főkomponens értékek felhasználásával vizsgáltam a szocioökonómiai változók közötti eltérő szaknyelvtanulási motivációt, és ehhez két független mintás t-próbát alkalmaztam.

A kapott leíró statisztikai táblázat (melyet a tanulmány szűk keretei miatt itt nem tüntetek fel), a szaknyelvtanulási motivációval kapcsolatos változók átlagát és szórását ábrázolja, és látható, hogy melyik hazánkban a legkevésbé és leginkább motiváló tényező. Jelen esetben az „*azért tanulok szaknyelvet, mert végleg ki szeretnék költözni a célnyelvi országba*” kérdésre adott válaszok átlaga (2,09) volt a legalacsonyabb, ami azt jelenti, hogy ez a legkevésbé motiváló tényező a hallgatók számára a szaknyelvtanulásuk során. Ugyanakkor, az „*azért tanulok szaknyelvet, mert az ilyen jellegű tudás jól jöhet majd a jövőben*” kérdésre adott válaszok átlaga (4,29) volt a legmagasabb, melyből arra következtethetünk, hogy a hallgatók nagyon

fontosnak tartják a szaknyelvtanulást, látják a jövőbeli hasznát, tehát, fontos szerepe és helye van a szaknyelvtanulásnak a felsőfokú tanulmányaikban.

A fenti megállapítás kiterjesztése során megvizsgáltam, hogy a két átlag között kimutatható-e statisztikai különbség. Ehhez párosított mintás t-próbát alkalmaztam. A párosított mintás t-próba eredménye: t érték: 32,11 df: 448 Sig. <0,001. Az eredmények értékelése alapján megállapítható, hogy szignifikáns különbség van a két kérdésre adott válaszok átlagai között.

A következő lépésben számos szocioökonómiai háttérváltozó és a hallgatói szaknyelvtanulási motivációval kapcsolatos változók átlagai közötti összefüggést vizsgáltam. A vizsgálatba bevont társadalmi háttérváltozók: a hallgató neme, a hallgató lakhelye, az édesanya iskolai végzettsége, az édesapa iskolai végzettsége, beszél-e az édesanyja/nevelőanyja az anyanyelvén kívül más idegen nyelvet, beszél-e az édesapja/nevelőapja az anyanyelvén kívül más idegen nyelvet, járt-e külföldön iskolába.

Elsőként a változók nemek szerinti vizsgálatát végeztem el. Ehhez a vizsgálathoz független mintás t-próbát alkalmaztam, és a 28 változóból 7 esetben tudtam kimutatni szignifikáns különbségeket. Az „*azért tanulok szaknyelvet, mert majd a szakmámhoz szükséges lesz*” változót a nők sokkal fontosabbnak értékelték, mint a férfiak (F=0,144; P=0,705; t=4,029 Szf=477; P=0,000). Az „*azért tanulok szaknyelvet, mert nyelvvizsgát szeretnék tenni*” változónál szintén ugyanezt az összefüggést állapítottam meg, ebben az esetben is a nők fontosabbnak tartják a nyelvvizsga megszerzését, mint férfi társaik (F=3,691; P=0,055; t=3,225 Szf=477; P=0,001). Az „*azért tanulok szaknyelvet, mert a diploma megszerzésének feltétele*” változónál hasonlóan az állapítható meg, hogy a női hallgatók ezt a változót szignifikánsan fontosabbnak ítélték meg, mint a férfi hallgatótársaik (F=2,255; P=0,134; t=2,039 Szf=477,4; P=0,042). Ugyanez mondható el az „*azért tanulok szaknyelvet, mert a megszerzett tudással később jobb pozícióra tudok pályázni a munkahelyemen*” változó esetében is (F=0,173; P=0,677; t=2,638; Szf=477; P=0,009). Az „*azért tanulok szaknyelvet, mert szaknyelvtudással jobb és tehetségesebb hallgató leszek*” változót is a nők szignifikánsan fontosabbnak vélték, mint a férfiak (F=1,665; P=0,198; t=1,993; Szf=477; P=0,047). Szintén a női hallgatók tartották fontosabbnak az „*azért tanulok szaknyelvet, mert jó jegyet szeretnék belőle szerezni*” (F=0,003; P=0,958; t=2,354; Szf=477; P=0,019), és a „*biztos vagyok benne, hogy a szaknyelvet jól el tudom sajátítani*” változókat (F=4,849; P=0,028; t=-2,839; Szf=477; P=0,005). A nemek és szaknyelvtanulási motiváció közötti kapcsolatból azt a következtetést vonhatjuk le, hogy számos különbség van a nők és férfiak szaknyelvtanulási motivációja között, és a nők sokkal fontosabbnak tartják a szaknyelvtanulást jó pár, a mintámban mért változó szempontjából.

A hallgatók lakhelye és a szaknyelvtanulási motiváció között is számos szignifikáns különbséget állapítottam meg. Az „*azért tanulok szaknyelvet, mert kötelező*”, „*azért tanulok szaknyelvet, mert külföldön szeretnék elhelyezkedni*” és az „*azért tanulok szaknyelvet, mert később szakirányomnak megfelelően külföldön szeretnék tovább tanulni*” változók esetében született szignifikáns különbség. Azoknak a hallgatóknak, akiknek a lakhelye a falu, a szaknyelvtanulás kötelező jellegét sokkal fontosabbnak tartották, mint a megyeszékhelyen vagy fővárosban lakók (F:3,769; Szf:2; 446; P=0,024). A második szignifikáns összefüggést mutató változót, az „*azért tanulok szaknyelvet, mert külföldön szeretnék elhelyezkedni*” a megyeszékhelyen, illetve fővárosban lakók tartották lényegesebbnek a falusiakkal szemben (F:3,405; Szf:2; 446; P=0,034). A külföldi továbbtanulásra rákérdező változót szintén a megyeszékhelyen, illetve fővárosban élők tartották fontosabbnak a falun élőkkel szemben (F:3,968; Szf:2; 446; P=0,020). A településtípus és a szaknyelvtanulási motivációval kapcsolatban az állapítható meg, hogy a megyeszékhelyen, illetve fővárosban lakók sokkal mobilisabbak, és jobban el tudják képzelni az életüket, jövőbeli karrierjüket külföldön és ez motiváló erővel hat a szaknyelvtanulásukra.

A következő háttérváltozó, amire rákérdeztünk, az a szülők iskolai végzettsége volt. Kiderült, hogy mind az édesanyák (6 változónál), mind pedig az édesapák (3 változónál) esetében volt szignifikáns összefüggést a szaknyelvtanulási motivációval kapcsolatban. Azok a hallgatók, akiknek az édesanyja felsőfokú végzettséggel rendelkezik, szignifikánsan fontosabbnak gondolják azt, hogy azért tanulnak szaknyelvet, mert szeretik azt, szemben azokkal a hallgatókkal, akiknek az édesanyjának nincs érettségije (F:3,486; Szf:2,446; P=0,031). Az „*azért tanulok szaknyelvet, mert kreditet adnak érte*” változónál viszont azoknál hallgatóknál volt szignifikáns különbség, akik édesanyjának van érettségije, illetve akiknek nincs. Azok a hallgatók, akiknek az édesanyja érettségivel rendelkezik, fontosabbnak ítélték meg a szaknyelv creditszerzés céljából történő tanulását, mint azok a hallgatók, akiknek az édesanyjának nincs érettségije (F:3,156; Szf:2,446; P=0,044). Az „*azért tanulok szaknyelvet, mert külföldön szeretnék elhelyezkedni*” változót az érettségivel, illetve felsőfokú végzettséggel rendelkező édesanyák gyermekei vélték jelentősebbnek az érettségivel nem rendelkező édesanyák gyermekeihez képest (F:5,079; Szf:2,446; P=0,007). Az „*azért tanulok szaknyelvet, mert később szakirányomnak megfelelően külföldön szeretnék tovább tanulni*” változónál az figyelhető meg, hogy ezt a változót a felsőfokú végzettséggel rendelkező anyák gyermekei fontosabbnak tartják, mint azok, akiknek az édesanyjának van, illetve nincs érettségije (F:9,121; Szf:2,446; P=0,000). Az édesanyák végzettsége és a szaknyelvtanulási motivációs változóink függvényében a szaknyelv iránti érdeklődést tekintve is

szignifikáns különbséget állapítottam meg. Azok a hallgatók, akiknek az édesanyja felsőfokú végzettséggel rendelkezik, szívesebben tanulja a szaknyelvet azért, mert érdekli, szemben azokkal a hallgatókkal, akik édesanyjának nincs érettségije (F:2,937; Szf:2;446; P=0,054). És ugyanezt mondhatjuk el arról a változóról is, amely arra kérdezett rá, hogy biztosak-e a hallgatók abban, hogy a szaknyelvet jól el tudják sajátítani (F:5,446; Szf:2,446; P=0,005).

Az édesapák végzettsége és a szaknyelvtanulási motiváció közötti összefüggéseket feltárva, az „*azért tanulok szaknyelvet, mert kötelező*” változónál megállapítottam, hogy azok a hallgatók, akiknek az édesapja maximum érettségivel rendelkezik, fontosabbnak tartják a szaknyelvtanulás kötelező jellegét, szemben azokkal a hallgatókkal, akiknek az édesapjának felsőfokú végzettsége van (F:7,071; Szf:2,446; P=0,001). Az „*azért tanulok szaknyelvet, mert a diploma megszerzésének feltétele*” változót azok a hallgatók tartották lényegesebbnek, akiknek az édesapja nem rendelkezik érettségivel, ellentétben azokkal, akik édesapjának felsőfokú végzettsége van (F:3,937; Szf:2,446; P=0,020). Az „*azért tanulok szaknyelvet, mert később szakirányomnak megfelelően külföldön szeretnék továbbtanulni*” változónál megállapítottam, hogy az a hallgató, akinek az édesapjának felsőfokú végzettsége van, szívesebben tanulja a szaknyelvet azért, mert külföldön képzelet el a jövőbeli karrierjét, és ez motiválja őt a nyelvtanulásban, szemben azzal a hallgatóval, akik édesapjának nincs érettségije (F:4,638; Szf:2,446; P=0,010).

Megvizsgáltam azt is, hogy a szülők az anyanyelvükön kívül beszélnek-e idegen nyelvet, és mindkét szülő esetében szignifikáns eredményeket kaptam. Azok a hallgatók, akiknek az édesanyja nem beszél idegen nyelvet, a szaknyelvtanulás kötelező jellegét szignifikánsan fontosabbnak ítélték meg, mint azok a hallgatók, akiknek az édesanyja beszél idegen nyelvet (F=1,271; P=0,260; t=-3,580; Szf=477; P=0,000). Azoknál a hallgatóknál, akiknek az édesanyja az anyanyelvén kívül beszél idegen nyelvet, azt állapítottam meg, hogy a nyelvek szeretete számukra sokkal fontosabb, mint azoknak a hallgatóknak, akiknek az édesanyja nem beszél idegen nyelveket (F=8,602; P=0,004; t=2,882; Szf=443,820; P=0,004).

Az „*azért tanulok szaknyelvet, mert nyelvvizsgát szeretnék tenni*” változó esetében azt állapítottam meg, hogy ha a hallgató édesanyja nem beszél idegen nyelvet, akkor ő jobban motivált a nyelvvizsga megszerzésében, mint az a hallgató, akinek az édesanyja anyanyelvén kívül beszél más idegen nyelvet (F=0,969; P=0,326; t=-2,457; Szf=447; P=0,014). Valószínű, hogy ezeknek a hallgatóknak a nyelvvizsga megszerzése nem kérdés, biztosak a nyelvvizsga sikeres letételében és más sokkal jobban motiválja őket, mint maga a nyelvvizsga.

Ugyanez látható a diploma megszerzésének esetében, ahol szintén azok a hallgatók motiváltak jobban, akiknek az édesanyja nem beszél idegen nyelvet ($F=8,949$; $P=0,003$; $t=-3,195$; $Szf=415,485$; $P=0,02$). A következő változónál megállapítottam, hogy ha a hallgató édesanyja beszél idegen nyelvet, akkor a hallgató jobban motiválnak érzi magát, hogy szaknyelvet tanuljon, majd külföldön tanuljon tovább ($F=0,109$; $P=0,742$; $t=2,947$; $Szf=447$; $P=0,003$). Ugyanez mondható el az „*azért tanulok szaknyelvet mert érdekel*” ($F=4,783$; $P=0,029$; $t=1,901$; $Szf=445,152$; $P=0,058$) és a „*biztos vagyok benne, hogy a szaknyelvet jól el tudom sajátítani*” ($F=2,193$; $P=0,139$; $t=2,094$; $Szf=447$; $P=0,037$) változókról is, melyeket azok a hallgatók értékelték fontosabbnak, akiknek az édesanyja beszél idegen nyelvet.

Az édesapák esetében is számos változónál mutattam ki szignifikáns összefüggést. Azok a hallgatók, akiknek az édesapja nem beszél idegen nyelvet, az „*azért tanulok szaknyelvet, mert kötelező*” változót szignifikánsan fontosabbnak tartották, mint azok a hallgatók, akiknek az édesapja beszél idegen nyelvet ($F=0,449$; $P=0,503$; $t=-2,648$; $Szf=447$; $P=0,008$). Azok a hallgatók, akiknek az édesapja beszél idegen nyelvet, a nyelv szeretetét fontosabbnak ítélték meg, mint azok a hallgatók, akiknek az édesapja nem beszél idegen nyelvet ($F=2,770$; $P=0,97$; $t=2,095$; $Szf=447$; $P=0,037$). Az „*azért tanulok szaknyelvet, mert a diploma megszerzésének feltétele*” változót azok a hallgatók, akiknek az édesapja nem beszél idegen nyelvet, lényegesebbnek tartották, mint azok a hallgatók, akiknek az édesapja beszél idegen nyelvet ($F=6,821$; $P=0,009$; $t=-2,395$; $Szf=365,747$; $P=0,017$).

Ha az édesapa beszél idegen nyelvet, akkor a hallgató a „*külföldön szeretnék továbbtanulni*” ($F=0,159$; $P=0,690$; $t=2,922$; $Szf=447$; $P=0,004$) változót fontosabbnak tartotta, csakúgy, mint az „*azért tanulok szaknyelvet, mert érdekel*” ($F=8,640$; $P=0,003$; $t=2,892$; $Szf=440,558$; $P=0,004$) és „*a szaknyelvi órákon szerzett ismeretek hozzájárulnak a többi szakmai tárgy könnyebb megértéséhez*” változókat ($F=2,259$; $P=0,134$; $t=2,345$; $Szf=447$; $P=0,019$). Ugyanez mondható el a „*fontos számomra, hogy a többiekhez képest jobban teljesítsek a szaknyelvi órákon*” változóról ($F=0,271$; $P=0,603$; $t=2,385$; $Szf=447$; $P=0,017$). A „*remélem, hogy magas szinten sikerül elsajátítanom a szaknyelvet*” változót is azok a hallgatók értékelték fontosabbnak, akiknek az édesapja beszél idegen nyelvet ($F=4,103$; $P=0,043$; $t=2,372$; $Szf=440,915$; $P=0,018$).

A „*járt-e Ön külföldön iskolába*” kérdésnél egy esetben tudtam kimutatni szignifikáns összefüggést az „*azért tanulok szaknyelvet, mert nyelvvizsgát szeretnék tenni*” változónál. Azok a hallgatók, akik már jártak külföldön iskolába, fontosabbnak ítélték meg a szaknyelvtanulási motiváció nyelvvizsga letételének szerepét, mint azok a hallgatók, akik nem jártak külföldön iskolába ($F=6,761$; $P=0,01$; $t=-1,970$; $Szf=34,082$; $P=0,057$).

Valószínűleg ez azért van így, mert az idegen kultúrának, az idegennyelvi környezetnek pozitív hatása van a nyelvtanulás szempontjából és a hallgatókat a szaknyelvi vizsga megszerzésére inspirálja.

Összességében azt kell látnunk, hogy a különböző (vizsgálatba bevont) társadalmi háttérváltozóknak, a család kulturális tőkéjének, a külföldi tapasztalatoknak stb. nagy szerepe van, és befolyásolja a hallgatók szaknyelvtanulási motivációját.

A szaknyelvtanulási motiváció vizsgálata főkomponens-elemzéssel

Az eredeti kérdőív 28 kérdést tartalmazott a hallgatói szaknyelvi motivációt tekintve, de az első lépésekben kapott főkomponens-modellekben voltak olyan változók, amelyek hasonló súllyal szerepeltek a kialakított főkomponensekben. Ezért ezeket a változókat egyenként kizártam a további elemzésekből, így a végső eredmény tizenhárom változó vizsgálatát tükrözi. Az alábbiakban az általam létrehozott főkomponensek elemzésével kapcsolatos eredményeket mutatom be.

Az extraction menüben a főkomponens módszert választottam. A sajátértékre 1-et állítottam be. Ezzel a beállítással 4 főkomponenst sikerült elkülöníteni 1 feletti sajátértékkel. Az összesített (kumulált) megmagyarázott variancia 70,054% volt. A társadalomtudományi kutatásokban, ahol az információ sokkal kevésbé pontos, 60% a minimálisan elfogadható alsó határ (*total variance explained* táblázat tartalmazza). Ezek alapján a négy főkomponenses változat alkalmas a további szakmai elemzésekre.

A Bartlett-teszt eredményeként a H_0 -t elutasítottam, mivel a szignifikanciaszint kisebb volt 0,05-nél, azaz a Bartlett próba szerint a kiinduló változók alkalmasak a főkomponens-elemzésre, és van közöttük korreláció (Khi-négyzet=2339,041 df=78 Sig. <0.001). A KMO értéke ebben a vizsgálati elemzésben 0,829, vagyis nagyobb, mint 0,8, tehát a változók megfelelőek a főkomponens-análízisre. A KMO and Bartlett's próba eredményei:

1. táblázat. KMO és Bartlett próba eredményei (szerző saját szerk.)

KMO Teszt		,829
Bartlett Teszt	Khi négyzet	2339,04
	szabadságfok	78
	szignifikancia	,000

Össességében tehát, a KMO- értékek és a szignifikáns Bartlett teszt azt igazolják, hogy a változók alkalmasak a főkomponens-elemzésre (1. melléklet).

Az eredmények (1. melléklet) elemzése során megvizsgáltam a változók kommunalitását, amelyek azt mutatják meg, hogy egy változó varianciájának az összes főkomponens mekkora részét magyarázza. Sajtos és Mitev (2007) szerint a végső kommunalitás értékének minimálisan 0,25-öt kell elérnie. A kommunalitás alatt a közös főkomponens-súlyok hatása értendő. A bevezetett főkomponensek az eredeti változó szórásának százalékban megvalósított értékelését mutatják. Minél nagyobb a kommunalitás (maximum 1 lehet), annál jobb a választott főkomponens-modell. Abban az esetben, ha a kommunalitás értéke közel van az 1-hez, a kommunalitás jól magyarázza, és írja le az adott változót, vagyis arra ad választ, hogy a főkomponensek az adott változók varianciájának hány%-át értelmezik. Vizsgálati mintámban a legmagasabb kommunalitással rendelkező változó az „*azért tanulok szaknyelvet, mert a diploma megszerzésének feltétele*”, ahol a főkomponens az adott változó varianciájának 82,3%-át magyarázza.

2. táblázat. A főkomponensek változóinál mért kommunalítások (szerző saját szerk.)

	kezdeti	végső
Azért tanulok szaknyelvet, mert majd a szakmámhoz szükséges lesz.	1	,547
Azért tanulok szaknyelvet, mert külföldön szeretnék elhelyezkedni.	1	,756
Azért tanulok szaknyelvet, mert nyelvvizsgát szeretnék tenni.	1	,662
Azért tanulok szaknyelvet, mert a diploma megszerzésének feltétele.	1	,823
Azért tanulok szaknyelvet, hogy kommunikálni tudjak szakmabeli külföldiekkel.	1	,681
Azért tanulok szaknyelvet, mert a megszerzett tudással később jobb pozícióra tudok pályázni a munkahelyemen.	1	,668
Azért tanulok szaknyelvet, mert később szakirányomnak megfelelően külföldön szeretnék továbbtanulni.	1	,734
Azért tanulok szaknyelvet, hogy külföldi szakmai körökben ismeretségre tegyek szert.	1	,657
Azért tanulok szaknyelvet, mert a szaknyelvtudásom segíthet abban, hogy később jobban éljek.	1	,620
Azért tanulok szaknyelvet, mert végleg ki szeretnék költözni a célnyelvi országba.	1	,704
Fontos számomra, hogy a többiekhez képest jobban teljesítsek a szaknyelvi órákon.	1	,734
Azért tanulok szaknyelvet, mert jó jegyet szeretnék belőle szerezni.	1	,779
Azért tanulok szaknyelvet, mert az ilyen jellegű tudás jól jöhet majd a jövőben.	1	,742

A következő lépésben számos szocioökonómiai háttérváltozó és a hallgatói szaknyelvtanulási motiváció főkomponensei közötti összefüggését vizsgáltam. A vizsgálatba bevont társadalmi háttérváltozók: a hallgató neme, a hallgató lakhelye, édesanyja iskolai végzettsége, édesapja iskolai végzettsége, beszél-e az édesanyja/nevelőanyja az anyanyelvén kívül más idegen nyelvet, beszél-e az édesapja/nevelőapja az anyanyelvén kívül más idegen nyelvet, járt-e külföldön iskolába, a család anyagi helyzete.

Elsőként a kapott főkomponensek nemek szerinti vizsgálatát végeztem el. Ehhez a vizsgálatához független mintás t-próbát alkalmaztam. A nemek esetében az egyes (szakmai jövő motiváció) és a négyes (külső motiváció) főkomponenseknél állapítottam meg szignifikáns különbséget. A szakmai jövőt a női hallgatók szignifikánsan fontosabbnak értékelték, mint a férfi hallgatók ($F=0,005$; $P=0,946$; $t=2,565$; $Szf=447$; $P=0,011$). A szaknyelv elsajátításának folyamatát tekintve a külső motiváció (jelen esetben a diploma megszerzése és a nyelvvizsga letétele) a női hallgatók életében szintén fontosabb, mint a férfi hallgatók életében ($F=4,788$; $P=0,029$; $t=2,797$; $Szf=255,4$; $P=0,006$).

Megvizsgáltam, hogy a hallgatók szülei beszélnek-e idegen nyelvet anyanyelvükön kívül, és ennek kapcsolatát a szaknyelvtanulási motivációs modellemmel. Azok a hallgatók, akiknek az édesanyja beszél idegen nyelvet, a második főkomponenst, a külföld motivációt fontosabbnak ítélték meg, mint azok a hallgatók, akiknek az édesanyja nem beszél idegen nyelvet ($F=1,419$; $P=0,234$; $t=2,106$; $Szf=447$; $P=0,036$). Ezzel szemben a külső motivációt tekintve azoknál a hallgatóknál, akiknek az édesanyja nem beszél idegen nyelvet, fontosabb a külső motiváció, mint azoknál, akiknek beszél az édesanyjuk idegen nyelvet ($F=8,183$; $P=0,004$; $t=-3945$; $Szf=425,937$; $P=0,000$). Az édesapáknál az édesanyjakkal megegyező főkomponensek (külföld és külső motiváció) lettek szignifikánsak. Azok a hallgatók, akiknek az édesapja beszél idegen nyelvet, a második főkomponenst, a külföld motivációt fontosabbnak ítélték meg, mint azok a hallgatók, akiknek az édesapja nem beszél idegen nyelvet ($F=1,296$; $P=0,256$; $t=2,109$; $Szf=447$; $P=0,035$). Azoknál a hallgatóknál, ahol az édesapja nem beszél idegen nyelvet, fontosabb a külső motiváció, mint azoknál, akiknek beszél az édesapja idegen nyelvet ($F=4,248$; $P=0,040$; $t=-2,638$; $Szf=384,539$; $P=0,009$).

A következő kétértékű változóban arra kérdeztem rá, hogy jártak-e a hallgatók külföldön iskolába, és megvizsgáltam, hogy van-e szoros összefüggés a külföldön történő iskolába járás és a szaknyelvtanulási motiváció között. Vizsgálatomból arra következtettem, hogy a szaknyelvtanulási motivációját befolyásolja az, hogy valaki tanult-e külföldön vagy nem. Azok a hallgatók, akik jártak külföldön iskolába,

fontosabbnak ítélték meg a külső motivációt, mint azok, akik nem tanultak külföldön ($F=5,628$; $P=0,018$; $t=-2,470$; $Szf=447$; $P=0,014$).

A család anyagi helyzete többértékű változót célszerűbbnek találtam kétértékű változóvá átkódolni, és ezáltal egy főkomponensnél tudtam szignifikáns különbségeket kimutatni. Azok a hallgatók, akiknek a családjában minden megvan, de nagyobb kiadásokat nem engedhetnek meg maguknak, szignifikánsan fontosabbnak ítélték meg a szaknyelvtanulási motiváció szakmai jövőjüket megalapozó erejét, szemben azokkal a hallgatókkal, akiknek a családjában minden megvan, és jelentősebb kiadásokra is telik ($F=5,997$; $P=0,015$; $t=2,876$; $Szf=398,55$; $P=0,004$).

A következő elemzésekben a többértékű változók és a főkomponens-elemzés során kapott szaknyelvtanulási motivációs típusok közötti szignifikáns kapcsolatokat értelmezem, és magyarázom, melynek vizsgálatához egytényezős varianciaanalízist és Tukey poszt-hoc tesztet használtam. A hallgatók lakóhelyét tekintve a külföldi motivációt a megyeszékhelyen/fővárosban lakók szignifikánsan fontosabbnak ($F:2,875$; $Szf:2,446$; $P=0,05$) ítélték meg, mint a faluban élő hallgatók; valószínűleg azért, mert a megyeszékhelyen, illetve fővárosban élők mobilisabbak, könnyebben el tudják képzelni az életüket egy idegen országban, mint a falun élők.

A szülők iskolai végzettségét vizsgálva, mind az édesanyák, mind pedig az édesapák esetében találtam szignifikáns összefüggést a szaknyelvtanulási motivációval kapcsolatban. Azok a hallgatók, akiknek az édesanyja felsőfokú végzettséggel rendelkezik, szignifikánsan fontosabbnak ítélték meg a külföldi motivációját, szemben azokkal, akiknek az édesanyjának csak érettségije van ($F:4,062$; $Szf:2,446$; $P=0,018$). Az édesapák iskolai végzettsége és a szaknyelvtanulási motiváció főkomponensei között a külső motiváció főkomponensénél tartam fel szignifikáns összefüggést. Azokat a hallgatókat, akiknek az édesapjának nincs érettségije, jobban motiválják a külső motivációs tényezők, mint pl. a diploma vagy a nyelvvizsga megszerzése, szemben azokkal, akiknek az édesapja felsőfokú végzettséggel rendelkezik ($F:5,308$; $Szf:2,446$; $P=0,005$).

Jelen főkomponens elemzéssel végzett statisztikai vizsgálatom, a létrehozott szaknyelvtanulási motivációs modellem, a szaknyelvtanulási motiváció mélyebb összefüggéseit tárja fel és állapít meg szignifikáns különbségeket a különböző, vizsgálatba bevont változók és főkomponensek között.

Konklúzió

Összefoglalva elmondható, hogy a szaknyelvtanulási motiváció szoros összefüggésben van a szocioökonómiai háttérváltozókkal, és ennek statisztikai vizsgálata fontos és elengedhetetlen a szaknyelvtanulási folyamatokat vizsgáló elemzések során. A főkomponens-elemzést használva a nemek és a szaknyelvtanulási motiváció kapcsolatáról megállapítottam, hogy a nők sokkal inkább szakmai jövőkép-orientáltak, mint a férfiak, és a külső motivációs erők rájuk jobban hatnak, mint férfi hallgatótársaikra. Azonos főkomponenseket (külföld és külső szaknyelvtanulási motiváció) mértem szignifikánsnak azzal kapcsolatban, hogy a szülők beszélnek-e idegen nyelvet az anyanyelvükön kívül. Megállapítottam, hogy ha a szülők beszélnek idegen nyelvet, akkor az a hallgató sokkal mobilisabb, és sokkal inkább el tudja képzelni a jövőjét külföldön az otthonról kapott kulturális családi tőke (esetünkben idegen nyelvtudás) hatására.

A szülők iskolai végzettségénél megállapítottam, hogy ha az édesanyák felsőfokú végzettséggel rendelkeztek, akkor gyerekeiket a külföld jobban motiválja, mint azokat a hallgatókat, akik édesanyjának nincs felsőfokú végzettsége. Az érettségivel nem rendelkező édesapák gyermekeit viszont a diploma és a nyelvvizsga megszerzése motiválja jobban a szaknyelvtanulási folyamat során azokkal a hallgatókkal szemben, akiknek az édesapja felsőfokú végzettséggel rendelkezik.

A család anyagi helyzete is kihat a szaknyelvtanulási motivációra, és azoknak a hallgatóknak az esetében, akiknek a családjában minden megvan, de nagyobb kiadásokat nem engedhetnek meg maguknak, szignifikánsan fontosabb szerepet játszik a szakmai jövő akkor, amikor gazdasági szaknyelvet tanulnak, szemben azokkal a hallgatókkal, akik tehetősebb családból származnak, és nem jelentenek gondot az esetleges nagyobb kiadások számukra.

Szignifikáns értékeket kaptam azzal kapcsolatban, hogy tanult-e a hallgató külföldön vagy nem, és kiderült, hogy azok a hallgatók, akik jártak külföldön iskolába, fontosabbnak ítélték meg a külső motivációt, mint azok, akik nem tanultak külföldön. A hallgatók lakóhelye és a szaknyelvtanulási motiváció függvényében megállapítottam, hogy a megyeszékhelyen/fővárosban lakókat jobban motiválja a külföld a kisvárosban, illetve falun élőkkel szemben.

Következésképpen, mind a H1 és H2 hipotézisem beigazolódott, ugyanis az előzőekben ismertetett statisztikai vizsgálatokkal kapott eredmények azt tükrözik, hogy a különböző szociodemográfiai háttérrel rendelkező hallgatók szaknyelvtanulási motivációi igenis eltérnek, és a szaknyelvtanulási folyamatot befolyásolható társadalmi háttérváltozók más

és más szignifikáns eredményeket szülnek a főkomponens-elemzés során kapott szaknyelvtanulási motiváció modellem vetületében.

Az elvégzett statisztikai vizsgálatok és a kapott eredmények a szaknyelvtanulási motivációt, így még nem vizsgált szempontból közelítik meg és tárnak fel számadatokból, százalékos kimutatásokból nem megállapítható, mélyebb összefüggéseket, melyek hasznosak lehetnek, mind a szaknyelvet oktató tanárok, mind pedig a (szak)nyelvtanulási motivációt kutatók számára.

Hivatkozások

- Deci, E. L. – Ryan, R. M. (2000): The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behaviour. *Psychological inquiry*. 11/4. 227–268. DOI: https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1104_01
- Dörnyei, Z. (1994). Motivation and motivating in the foreign language classroom. *The modern language journal*. 78/3. 273–284. DOI: <https://doi.org/10.2307/330107>
- Dörnyei, Z. (1996): Moving language-learning motivation to a larger platform for theory and practice. *Language learning motivation: Pathways to the new century*. 3. 71–80
- Dörnyei, Z. (1998): Motivation in second and foreign language learning. *Language teaching*. 31/3. 117–135. DOI: <https://doi.org/10.1017/S026144480001315X>
- Dörnyei, Z. (2003): Attitudes, orientations, and motivations in language learning: Advances in theory, research, and applications. *Language learning*. 53/1. 3–32. DOI: <https://doi.org/10.1111/1467-9922.53222>
- Gardner, R. C. (1985): *Social psychology and second language learning: The role of attitudes and motivation*. Arnold: London
- Gardner, R. C. – Lambert, W. E. (1959): Motivational variables in second-language acquisition. *Canadian Journal of Psychology/Revue canadienne de psychologie*. 13/4. 266–272. DOI: <https://doi.org/10.1037/h0083787>
- Krashen, S. D. (1981): *Second language acquisition and second language learning*. OUP: Oxford
- Liulienė, A. – Metiūnienė, R. (2006): Second Language Learning Motivation. *Santalka. Filologija. Edukologija*. 14/2. 93–98. DOI: <https://doi.org/10.3846/coactivity.2006.24>
- Oxford, R. – Shearin, J. (1994): Language learning motivation: Expanding the theoretical framework. *The modern language journal*. 78/1. 12-28. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.1994.tb02011.x>
- Redfield, M. R. – Figoni, B. – Levin, D. (2009): University Technology Students Integrative and Instrumental Motivation. *Special Issue of the Faculty of Information Management; Studies Presented to Prof. Yoshiharu Matsumoto on his Retirement*. 59. 149-156
- Ryan, R. M. – Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary educational psychology*. 25/1. 54-67. DOI: <https://doi.org/10.1006/ceps.1999.1020>
- Sajtos, L. – Mitev, A. (2007). *SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv*. Alinea Kiadó, Budapest
- Schumann, J. H. (1986): Research on the acculturation model for second language acquisition. *Journal of multilingual & multicultural development*. 7/5. 379-392. DOI: <https://doi.org/10.1080/01434632.1986.9994254>

Mellékletek

1. melléklet. A főkomponens-elemzés eredményeként kapott szaknyelvtanulási motiváció típusok a modellben (szerző saját szerk.)

	FŐKOMPONENSEK			
	1. Szakmai jövő Motiváció	2. Külföld Motiváció	3. Teljesítmény Motiváció	4. Külső Motiváció
Azért tanulok szaknyelvet, mert az ilyen jellegű tudás jól jöhet majd a jövőben.	,835			
Azért tanulok szaknyelvet, mert a megszerzett tudással később jobb pozícióra tudok pályázni a munkahelyemen.	,785			
Azért tanulok szaknyelvet, hogy kommunikálni tudjak szakmabeli külföldiekkel.	,780			
Azért tanulok szaknyelvet, mert a szaknyelvtudásom segíthet abban, hogy később jobban éljek.	,753			
Azért tanulok szaknyelvet, mert majd a szakmámhoz szükséges lesz.	,699			
Azért tanulok szaknyelvet, mert később szakirányomnak megfelelően külföldön szeretnék tovább tanulni.		,842		
Azért tanulok szaknyelvet, mert külföldön szeretnék elhelyezkedni.		,830		
Azért tanulok szaknyelvet, mert végleg ki szeretnék költözni a célnyelvi országba.		,829		
Azért tanulok szaknyelvet, hogy külföldi szakmai körökben ismeretségre tegyek szert.		,670		
Azért tanulok szaknyelvet, mert jó jegyet szeretnék belőle szerezni.			,856	
Fontos számomra, hogy a többiekhez képest jobban			,807	

teljesítsek a szaknyelvi órákon.				
Azért tanulok szaknyelvet, mert a diploma megszerzésének feltétele.				,903
Azért tanulok szaknyelvet, mert nyelvvizsgát szeretnék tenni.				,723
Cronbach's Alpha	0,86	0,73	0,70	0,68

Módszer: Főkomponens-elemzés

2. melléklet. A kérdőív szaknyelvtanulási motivációra vonatkozó kérdései (saját szerk.)

II. Szaknyelvtanulási motivációra vonatkozó kérdések:

2.1 Mennyire igazak Önre az alábbi állítások! (Értékelje egy 5-ös skálán, ahol 1-egyáltalán nem igaz, 2-nem igaz, 3-igaz is meg nem is, 4-igaz, 5-teljes mértékben igaz)

	1	2	3	4	5
2.1.1. Azért tanulok szaknyelvet, mert kötelező.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.2. Azért tanulok szaknyelvet, mert szeretem a nyelveket.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.3. Azért tanulok szaknyelvet, mert kreditet adnak érte.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.4. Azért tanulok szaknyelvet, mert majd a szakmámhoz szükséges lesz.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.5. Azért tanulok szaknyelvet, mert külföldön szeretnék elhelyezkedni.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.6. Azért tanulok szaknyelvet, mert nyelvvizsgát szeretnék tenni.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.7. Azért tanulok szaknyelvet, mert a diploma megszerzésének feltétele.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.8. Azért tanulok szaknyelvet, hogy kommunikálni tudjak szakmabeli külföldiekkel.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.9. Azért tanulok szaknyelvet, mert a megszerzett tudással később jobb pozícióra tudok pályázni a munkahelyemen.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.10. Azért tanulok szaknyelvet, mert később szakirányomnak megfelelően külföldön szeretnék továbbtanulni.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.11. Azért tanulok szaknyelvet, hogy külföldi szakmai körökben ismeretségre tegyek szert.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.12. Azért tanulok szaknyelvet, mert segít a szakmám jobb megismerésében, szakmai tudásom fejlesztésében.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.13. Azért tanulok szaknyelvet, mert a szaknyelvtudásom segíthet abban, hogy később jobban éljek.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.14. Azért tanulok szaknyelvet, mert szaknyelvtudással jobb és tehetségesebb hallgató leszek.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.15. Azért tanulok szaknyelvet, mert ezáltal jobban meg tudom ismerni a célnyelvi ország szakmai közösségét és kultúráját.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.16. Azért tanulok szaknyelvet, mert a többi hallgató is tanulja velem együtt.	☐	☐	☐	☐	☐

2.1.17. Azért tanulok szaknyelvet, mert végleg ki szeretnék költözni a célnyelvi országba.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.18. Azért tanulok szaknyelvet, mert érdekel.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.19. A szaknyelvi órákon szerzett ismeretek hozzájárulnak a többi szakmai tárgy könnyebb megértéséhez.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.20. Fontos számomra, hogy a többiekhez képest jobban teljesítsek a szaknyelvi órákon.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.21. Azért tanulok szaknyelvet, mert jó jegyet szeretnék belőle szerezni.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.22. Azért tanulok szaknyelvet, mert az ilyen jellegű tudás jól jöhet majd a jövőben.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.23. Biztos vagyok benne, hogy a szaknyelvet jól el tudom sajátítani.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.24. A szaknyelvtanulás sikerélményt jelent számomra.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.25. A szaknyelvtanulás teher számomra.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.26. A szaknyelvtudást nagyra értékeli a társadalom.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.27. Remélem, hogy magas szinten sikerül elsajátítanom a szaknyelvet.	☐	☐	☐	☐	☐
2.1.28. A szaknyelvi ismeretekkel, a szakmával kapcsolatos hírek könnyebben eljutnak hozzám.	☐	☐	☐	☐	☐